

Neljapäev, 6. august 2015 Nr 148 (5089) Hind 1 €

Väntorelifestival tõi linna sajandivanused omapäraseid pillid >> LK 3

**NAINE JA
5000 SIGA**

>> LK 4

Metsamarjade
**kasvatamine
koduaias**

>> LK 5

ra

Rahva Raamat Põhjakeskuses!

Ostes vähemalt 50€ eest
osaled loosimises!
Peaauhind reis kahele
ISTANBULI!

Lisaks 10 piletit kahele
Baltikumi moodsaimasse kinno
Kosmos IMAX,

10 x 20€ väärtuses
Rahva Raamatu kinkekaarte.

Wris
REISIBÜROO

**TURKISH
AIRLINES**

Kosmos
IMAX

Istanbuli lennutab Wris Reisibüroo ja Euroopa viimase 5 aasta parim lennufirma Turkish Airlines.

VAATA LÄHEMALT
www.rahvaraamat.ee

Kampaania kehtib 3.08.-6.09.2015
Loosimine toimub 7.09.2015

Juhtkiri

Virumaa Teataja

Viies maakonnas viieteistkümnest on nakkus avastatud. Katk ei ole enam kusagil seal kaugel. Nüüd on see siinsamas ja kohalikud seakasvatajad on hirmul.

Tagantjäreletarkus

Kuni üleeilseni hoidsid lääneviru seakasvatajad hinge kinni, millal sigade Aafrika katk maakonda jõuab. Nüüd siis jõudis.

Viies maakonnas viieteistkümnest on nakkus avastatud. Katk ei ole enam kusagil seal kaugel. Nüüd on see siinsamas ja kohalikud seakasvatajad on hirmul.

Eile kogunes riiklik loomatauditõrje komisjon, kus peamiselt arutati metssigade arvukuse vähendamist. Paratamatult tekib küsimus, miks alles nüüd, kui seakatki juba viies maakonnas on. Suuremate seafarmide juhid rääkisid ammu, et katku tõkestamiseks tuleb tegusid teha, näiteks metssigade arvukust piirata ja väikefarmerite sead kokku osta. Eestit on võrreldud Läti, kus seakatku leviku alguses tapeti massiliselt metssigu ning ohu minimeerimiseks ostis riik väikefarmeritelt mõistliku hinna eest sead ära.

Meil siin aga ainult räägitakse ja oletatakse. Hukatud on juba tuhandeid sigu ja neid lisandub veelgi, sest alles eile tuli teade Viljandi-

maalt, kus ASile Rakvere Farmid kuuluvas 2100 loomaga sigalas katk tuvastati.

Ühest küljest on mõte väikefarmide sulgemisest väga karm, sest oleksime ju taas rahulolematud, et riik maaelu ainult hävitab. Samas tundub, et valikuid on vähe ja need on kehvad. Samas näitas eilne Viljandimaa juhtum, et isegi kõige parema tahtmise korral ei pruugi kodusigade katku eest kaitsmine õnnestuda. ASis Rakvere Farmid on rakendatud kõikvõimalikke meetmeid, isegi ventilatsioonivad on võrku-dega kaetud, aga katk leidis sinna tee ikkagi.

Teadlased on rääkinud, et isegi kärbsed võivad haigust edasi kanda. Kuidas üht sigalat kärbeste eest kaitsta, ei kujuta ettegi. Praegusel soojal ajal on ainult aja küsimus, millal katk teistesegi farmidesse jõuab.

Õhus on palju küsimusi. Kas eestlaste suur lemmik sealihäsi asendub polettidel külmutatud importlihaga? Kas värsked ja kodumaine muutub kalliks ja haruldaseks? Kas notsud hakkavad kasvama laborites?

Seakasvatajad on nõutud, sest kuni riik ei soosi farme, kes end kaitsnud on, on seakasvatuse hääbuv sektor.

Repliik

Poliitvangerdus

TOOMAS HERM

Klassikaline vangerdus poliitmales tehti eile, kui teatati, et veterinaar- ja toiduameti (VTA) peadirektor Ago Pärtel kutsus kolmapäevaks kokku riikliku loomatauditõrje komisjoni, et jätkata aruteludega seakatku leviku piiramise kohta. Selle komisjoni peab kokku kutsuma hoopis põllumajandusminister. Kas omal algatusel või VTA peadirektori ettepanekul.

Komisjoni kokkukutsumine on lootusetult hiljaks jäänud. Selle skeemi järgi pidanuks Lääne-Viru maaavanem ootama maakondliku komisjoni kokkukutsumisega seni, kuni seakatki on maakonnas levinud kaheksasse valda. Võib arvata, et ühiskonnas kerkib pahameel riigi käitumise pärast, nii lükatigi tanki ametnik, mitte minister.

Võimalik, et tekkisid ka juriidilised probleemid, sest koalitsioonilepingu sõlmimise tuhinas ministrikohtade vorpimisel kaotati põllumajandusministri portfelli ära. Nüüd on maaeluminister. Protseduuri-reeglid näevad aga ette, et eespool jutuks olnud komisjoni kutsus kokku põllumajandusminister.

JAH, jääme rakendustega hiljaks

Oleme nüüdseks üks nendest Eesti maakondadest, kus on tuvastatud Aafrika seakatki elusloomadel.

Rakke vald ja Kamariku küla võiks olla ja peaks olema tuntud pigem toredate tublide inimeste poolest, paraku leiavad praegu need kohad rohkem märkimist seoses esmaspäeva õhtul kinnitust leidnud Aafrika seakatku juhtumiga Lääne-Viru maakonnas.

Kolme seaga majapidamine sai tunnistuseks sellele, mida seakasvatajad juba mõnda aega valjuhäälselt räägivad. Riik ei hinnanud tõve levimise tõenäosust adekvaatselt. Või kui hindaski, siis jäi sobilike abinõude rakendamisel hiljaks.

Tuleb tõdeda, et oleksime pidanud paremini hakkama saama. Aga seda, et tagantjäreletarkus on täppisteadus, teame kõik. Oleme nüüdseks juba mõnda aega situatsioonis, kus ülikergelt leviv viirus ei ole enam võõras te mure. See on Eesti mure ja puudutab väga tõsiselt ka kõiki läänevirulasi. Tõenäoliselt veel päris pikka aega.

Tavakodanikena puutume kõnealuse teemaga kokku ehk vaid uudiste vahendusel ja info ülekülluses ei pruugi see isegi meie tähe-

MARKO TORM
Lääne-Viru
maavanem

Oleme nüüdseks juba mõnda aega situatsioonis, kus ülikergelt leviv viirus ei ole enam võõraste mure.

MARIANNE LORENTS, TÖÖTLUS

lepanu võita. Meil on raske panna ennast ettevõtja rolli ja hinnata omanike võetavaid riske, töökohtade võimalikku kadu ja/või laiemat majanduslikku kahju. On mõistetav, et me ei mõtle iga päev seakasvatusega seotud ja sellest sõltuvatele piirkondlikele sektoritele, nagu on söödatööstus, transport, veterinaariatööstus.

Head Lääne-Virumaa inimesed, oleme nüüdsest kohustatud nendele mõtlema. Si-

gadele rakendatavad realsatsioonipiirangud panevad juba praegu meie ettevõtjad väga keerulisse seisusse. Olukord on ohtlik ja võib sõltuda mistahes muutujast võrrandis. Ka nende seafarmide puhul, kus juba pikemat aega järgitakse ohutusnõudeid. Ka nende ettevõtjate puhul, kes nüüdseks on investeerinud kümneid ja kümneid tuhandeid eurosid turvalisuse tõstmiseks farmides.

Hiir, kärbes, metsloom ja inimene – kõik

võivad oma tegevuse tagajärjel olla viiruse kandjateks. Tagajäreks katastroof suurfarmis. Hukule on määratud loomad ja töötuks jäävad tublid inimesed – valdkonna spetsialistid.

Arusaadavalt on mure lahendamine meie ühine huvi ja vastutus. Riik peab tagama ühtsed nõuded seapidajatele, rakendama sobilikke kompensatsioonimehhanisme ja tagama operatiivse reageerimise ohu ilmnemisel.

Arutluse all on metssigade populatsiooni olulises mahus vähendamine. Ettevõtjad panustavad omalt poolt territooriumite, seafarmide kaitsega ja töötajate pideva instrueerimisega.

Meil jääb üle olla hoolas metsa minnes, suheldes farmides töötavate inimestega (sel ajal mitte kanda metsas seljas olnud riideid) ja tarbida patriootidena kodumaist sealihäsi. Olukorras, kus seapidajatel on liha eksport oluliselt raskendatud või suisa keelatud, on kodumaise tarbimise suurenemine oluline abi ettevõtjatele, kelle juures töötavad meie sugulased, sõbrad, tuttavad.

Head sõbrad, olgem teadlikud ja tähelepanelikud, hoidugem paanikast ja võtkem seda kui uut reaalsust, meie kõigi ühist muret.

Kas kiirabiauto jääb ainsaks ühissõidukiks?

Juba lähitulevikus tuleb lõpetada paljude dotatsioonide abil ots otsaga kokku tulevate tegevuste rahastamine meie ühisest rahakotist, sest see ei kuulu meie vajaduste hierarhia tippu. Neid valdkondi, millesse ühiskond ohtralt panustama peab, on palju. Resursse oluliselt vähem. Rahvastik vananeb ja väheneb, mis tähendab, et kulud kasvavad tuludest kiiremini. Võib juhtuda, et riik ei jõua enam kõiki oma kohustusi täita, ning tuleb teha valikuid. Millest loobuda? Kaitsekohustustest? Sisejulgeolekust? Kas vaeslapse ossa peab jääma haridus- või meditsiinisüsteem või hoopis sotsiaalhoolekanne?

Olukord, kus kulud kasvavad, aga makse ning hindu tõsta ega teenuste taset alandada ei saa, vajab mõtlemismudeli muutmist. Tuleb leida uus arengujaks ja tasakaalupunkt ehk teha vähemaga paremini ja rohkem. Tuleb teha ühiselt, kaasates ettevõtjaid uute teenuste ja turgude loomisele.

Meie oma ühistranspordiseadus ütleb, et ühistranspordi kavandamise ja korraldamise

PEETER TAMMISTU
majandusanalüütik

eesmärk on vähendada ühiskonna kulutusi transpordile ja energiale ning sotsiaalsele infrastruktuurile. Väga õige, kuid meie ühise rahaga doteeritavate vedude laiendamine ja toimivate kommertsvedude väljatõrjumine ei vähenda ühiskonna kulutusi kuidagi. Vastupidi – ühiskonna kulutused suurenevad oluliselt. Samas eksitatakse tarbijat, nagu ta maksaks väga vähe või üldse mitte.

Euroopa Liidu transpordi valge raamat pöörab väga suurt tähelepanu hinnasignaalidele: "Transporditasud ja -maksud tuleb ümber kujundada nii, et rohkem kohaldataks põhimõtteid "saastaja maksab" ja "kasutaja maksab". Suurem sotsiaalmajanduslik kasu ja positiivne välismõju õigustavad mõningast riiklikku rahastamist, kuid tulevikus peaksid kasutajad maksma kinni praegusest suurema osa transpordikuludest."

Samuti nähakse ette, et valitsuste poliitika tugineksid võimalikult suurel määral turupõhiste mehhanismidele, mis annaks tööstusharule investeringukindluse.

Meie ühine raha ütleb, et igale poole teada ei jagu ning edaspidi jagub veel vähem.

Kui tahame, et tulevikus oleks meil nauditav ühistransport, siis tuleb senine raiskav dotatsioonisõltuvus asendada ettevõtjatele tugineva mudeliga. Ainult sõltumatus ühise rahakoti pidevast doonorabist teeb ühistranspordi tugevaks ja jätkusuutlikuks ning suunab maksumaksja raha sinna, kus tõesti teist ei saa.

Esmalt vajab ühistransport iseseisvumiseks positiivseid stiimuleid. Välja tuleb töötada süsteem, mis innustaks vedajaid arendama uusi tooteid ja tunnustaks neid, kes suudavad vähendada dotatsioonivajadust. Veel parem, kui jõutakse uute toodete kaudu selliste liinideni, mis on võimelised toimuma kommertsalustel.

Ettevõtjast käivitab konkurents ja seda on tarvis arendada. Ühistranspordi hanked tuleb teha paindlikumaks, otsustamine kiiremaks ning arvesse tuleb võtta hakata ka palgakomponenti. Juhtimine ja planeerimine peavad muutuma korrastatuks, vastutus selgeks ja logistika mõistlikuks.

Rongiliiklus peab muutuma tõhusamaks, kuid jällegi – mitte sinna arutult dotatsioo-

niraha sisse pumbates. Dotatsioon peab lahendusena mängu tulema vaid väga harvadel juhtudel, väga spetsiifiliste ülesannete täitmisel. Dotatsiooniturg on elujõuetu turg. Dotatsioonisõltuvuses ühistranspordiettevõtte on kui maailmameistrivõistlustel stardijoone taga olev hapnikuballooniga sportlane, kes on hetkel üledoosist eufoorias, aga lisastiimuli lõppedes vajub kokku. Vaid ettevõtjaturg annab õige hinnasignaali reisijale ning adekvaatse tagasiside ettevõtjale.

Ja veel – kas keegi mäletab, millal ta nägi viimati ühissõidukeid propageerivat sotsiaalreklami?

Ainult ettevõtjad on võimelised looma uusi tooteid ja tõhusaid võrgustikke. Neile ei ole vaja selleks anda meie ühist raha. Raha tuleb anda inimestele, et nad maksaksid uhkelt sõidu eest õiget hinda, andes seeläbi õiget tagasisidet vedajale. See on reisijate valimisedel, millega nad hääletavad ühe või teise vedaja ja toote poolt. Kui me ei arvesta rahvastikustruktuuri muutust ega muuda oma mõttemudelit, siis jääb meie ainsaks ühissõidukiks kiirabiauto.

VÄNTORELIENTUSIASTID Rakveres

Tervituskontserdil astusid üles mitmed organistid, kes end muusikariistale vastavalt ka üles olid löönud - see on osa lõbust.

AGNES AUS

Väntorelifestival tõi linna omapärased pillid

Eile keskpäeval anti stardipauk rahvusvahelisele väntorelifestivalile FinEst 2015. Soomet ja Eestit ühendaval festivalil astuvad rahva ette 35 organisti ligi kümnest riigist, kes lisaks uhketele pillidele tõi Maarjamaa rahvale näha papagoisid ja kaisukarusid.

KRISTEL KALJUVEE
kristel.kaljuvee@ajaleht.ee

Alguse sai siiski festivali Eesti programm, tegelikult alustasid organistid juba 31. juulil Soomes Hämeenlinnas. Teisipäeval saabusid nad aga Eestisse, et ka sinisele rahvale seda toredat eksklusiivset pilli näidata.

Südapäeval kogunes kesk- väljakule kaksteist uhkeis kirevais rõivais väntorelimängijat. Rõõmsameelsed esinejad, kel kaasa võetud ka papagoid, mänguasjad ja muud viigurid, ei hābened publikut lõbusate meloodiate saatel tantsima paluda ega oma tehtud muusikale kaasa laulda.

Eriti elevantide läksid inimesed siis, kui orelist kõlas mõni tuntud lugu. Festivali peakorraldaja Risto Lehistel sõnul on väntorelile seatud lugusid swingist klassikani, Soomes osutus menukaks näiteks Raimond Valgre loodud "Saaremaa valss".

Publiku kaasaelamisel anti ligi tundi kestnud avakontsert, päeva jooksul said uudistajad väntorelimuusika nautida ka Art Cafes, Krooni- ja Põhjakeskuses, promenaadil ning õhtul ka suurel lõppkontserdil Rahvaaias. Ehk kõik oli nagu päriselt – väntorganistid ju tavaliselt tänaval mängivadki.

"Väntorelimuusika on väga lihtsalt tarbitav," lausus peakorraldaja Risto Lehistel. "Sa astud mööda tänavat, keegi mängib, seisatad ja kuulad teda ning oledki kohe festivalil osaleja," selgitas ta.

Uue väntoreli keskmine hind on Lehistel sõnul ligi 10 000 eurot või üle selle, mistõttu on need pillid Eestis üsna haruldased ning tänaval neid ei näe. Festivalile kohale tulnute pillide seas oli nii uusi kui ka üle saja aasta vanuseid väntoreleid.

Tegelikult on seesugused käsitööna valmivad pillid väga eksklusiivsed. Lehistel väitel on

MIS ASI ON VÄNTOREL?

Väntorel on mehaaniline muusikainstrument, mille sees on lööts, orelivile või metallkeel ning helitekitaja – puidust silinder või aukudega paberrull, millele on muusika kirjutatud. Vända käsitsi ringi ajamine käivitab löötsa ning orelist kõlavad kaunid meloodiad.

temale teadaolevalt Eestis vaid üks mängiv väntorel ning see on Eesti teatri- ja muusikamuuseumi eksponaat.

Orelientusiastide oli kokku tulnud mitmest riigist, näiteks Prantsusmaalt, Šveitsist ja Poolast, aga ka Jaapanist. Berliinis elavad Kurt ja Christa Hohnhäusen külastasid Eestit esimest korda. Christa on Saksamaal juba 35 aastat väntorelifestivali korraldanud.

Kurti pill on ligi sajandivanune ning selle on ta ehtinud kaisukaruga. Miks? Aga selle pärast, et karu pidavat Berliini sümbol olema. Tegelikult olevat väntorganistidel vanasti kaasas olnud hoopis ahvid, kes kiiresti pillimehele visatud kõliseva-krabiseva kokku korja-

sid. Nood aga jäävat pidevast muusikast kurdiks ning enam organistidele seltsi ei paku.

Vahvale festivalitraditsioonile pandi alus kümme aastat tagasi, mil organistid esimest korda Eestis kokku said. Tänavu on tegemist juba kuuenda festivaliga. Eriline on see oma rahvusvahelisuse poolest – enne pole soomlased ja eestlased koostööd teinud.

Teisel pool Läänemerd tähistati festivaliga kuulsu helilooja Jean Sibeliusi 150. sünnipäeva, Eestis aga pannakse rõhku muusikaastale ja väntorganistide kokkusaamise juubeliaastale. Kel eile orelimuusikast isu täis ei saanud, võib nädala lõpuni vahvaid kontserte Tallinnas nautida.

HKScan Estonia kinnitab, et sigade Aafrika katk on jõudnud Vooru farmi

Eesti suurima seakasvataja, ASi Rakvere Farmid Vooru farmis avastati eile sigade Aafrika katk. Farmis oli augusti alguses 2149 siga.

"Seakatki levib kiiresti ning tegemist on äärmiselt ohtliku viirusega, millesse tuleb täie tõsidusega suhtuda," ütles HKScan Estonia juhatuse esimees Teet Soorm. "Nagu näha, ei hoiu isegi kõige karmimad bioohutusmeetmed seakatki eemal. Et meie süsteemi teistest 24 farmist viirust eemal hoida, järgime oma farmide territooriumidel kõiki Euroopa toiduohutusameti välja töötatud bioohutusnõudeid ning enamgi

veel. Antud juhtum näitab ilmekalt, et õnnetu juhuse eest pole keegi kaitstud isegi siis, kui enda poolt on tehtud kõik, mis on meie võimuses," lisas Soorm.

Soormi sõnul juhtum HKScan Estonia igapäevasele töökorraldusele mõju ei avalda ning kõik tarded jätkuvad tavapäraselt, kuid tuleb kindel piir panna, et viirus teistesse farmidesse edasi ei liiguks.

"Elkõige tuleks nüüd karmilt alustada metssigade populatsiooni vähendamist, et viiruse leviku kiirust aeglustada ning päästa teised farmid," lisas Soorm. (VT)

Kaks sõiduautot põrkasid kokku

Eile pärastlõunal kella 14.20 ajal juhtus liiklusõnnetus Rakvere-Haljala teel Tapa teeristis, kus 50aastase mehe juhitud sõiduauto Renault sõitis ette eesõigust omavale sõiduautole Volkswagen, mida juhtis 39aastane mees.

Mõlemad juhid olid kained, kasutasid turvavarustust ja keegi liiklusõnnetuses vigastada ei saanud. Juhtumiga tegelevad kindlustusfirmad. (VT)

Bussiliinidel nr 2 ja 3 on muudatused

Seminari tänaval tehtavate kaevetööde tõttu on muudetud linnaliinibusside nr 2 ja nr 3 sõidugraafikut.

Sellest nädalast sõidavad bussid Rägavere tee kaudu. Seetõttu ei teeninda bussid "Seminari" peatust. Lisapeatused on "Side" ja "Kungla". (VT)

Vabandus

Eilses Virumaa Teatajas kirjeldas ajakirjanik, kuidas ta käis seakatkest tabatud majapidamise juures. Artiklis on kirjas, et õiged sildid said üles kaks päeva pärast katku avastamist.

Lääne-Virumaa veterinaar- keskus täpsustas, et sildid said üles märksa kiiremini ning ametnikud tegid tublit tööd. Nimelt saadi seakatku kohta positiivne vastus esmaspäeval kell 17.45, seejärel alustati kohe ettenähtud tegevustega, sealhulgas maavanema, vallavanema ja kuni 10 kilomeetri raadiuses asuvate seapidajate teavitamisega. Teisipäeval kell 13 olid spetsialistid majapidamises kohal ning tegelesid vajalikega, sh paigaldasid nõuetekohased sildid, kell 14 olid hukatud loomad ASi Vireen autoga ära saadetud ja territoorium desinfitseeritud. Ajakirjanik käis sündmuskohal enne seda ning lähtus kogutud andmetest. Autor palub vabandust.

Päevapilt

PILIT PAHKLAVÄE

Eilsed õhutemperatuurid andsid täitsa rannailma välja ja meelitasid puhkajad rannamõnused nautima. Massid eile Võsule ei kogunenud, kuid oma 1500 päikesenautlejat lesis liival küll ja seda võib julgelt nimetada praeguseks selle suve rekordiks. Aga ilmateenistus lubas just tänaseks suve palavaimat ilma, nii et rekord võib puruneda. Eile kella poole neljaks pärastlõunal oli Võsul merevesi soojenenud 18,5 kraadini. Maatuul paraku kõrgemaid temperatuure ei soosinud. (VT)

AUGUSTI NUMBRIS!

SINU TELEFONIS, TAHVLIS ja NUHVILIS!

LAE ALLA KOHE!

30plus
LAE TASUTA
LOE TASUTA

30+

Available on the

App Store

ANDROID APP ON

Google play

www.30plus.ee

Dagne müttab sigalas 5000 rõngassabaga

Markilo Vajangu farmi juhataja Dagne Valge (28) vastutab seitsme töötaja ja peaaegu 5000 kärssnina eest.

ANU VIITA-NEUHAUS
anu.viita-neuhaus@ajaleht.ee

Juba viis aastat Vajangu seafarmis ametis olnud naise jaoks on praegune periood tööalaselt kõige keerulisem ja õpetlikum. "Sattusin sigalasse tööle juhuslikult, loomadega polnud ma varem talitanud. Väljaõppe sain kohapeal ja käisin ka ühe Taani farmi igapäevaeluga tutvumas," rääkis Valge.

Õppereisil koges naine küll emotsionaalselt keerulisi olukordi, kuid ränvast tövest polnud tookordi juttugi.

"Sigade pärast olen üks kord nutnud, Taanis, kui minu silme all löödi esimest korda põrsas maha. Siis tulid esil küll pisarad lahinal. Aga harjusin kõigega ruttu, seeki, õigemini haukumine mind ei häiri. Võib-olla päris algus oli pisut hirmutav, sest osa kuldid tundusid suured ja ohtlikud, kuid nüüd on nii, et kui olen puhkusel, siis mõtlen, et tahaks juba notsusid näha. Imelik rääkida, aga olen tõesti harjunud nende loomadega," jutustas Dagne Valge, kellel on töökohal ka lemmikloom.

"Emis Mummu mulle tõesti sümpatiseerib, tal on alati nii ilusad pesakonnad, sellised värvilised põrsad, tumepruunid roosade täppidega," rääkis farmi juhataja eile oma hooalustest. Päev pärast hirmutavat teadet, et seakatk on avastatud ka ühes Lääne-Virumaa majapidamises.

"Tänane hommik algas nagu ikka. M-a-s-e-n-d-u-s-e-t-a," ütles sigala juhataja rõhutatult enda ja töötajate kohta, kes vajavad samuti tema abi ja nõuandeid.

Meeleolu, usu ja lootuse hoidmine on nendel päevadel muutunud noore naise üheks olulisemaks tööülesandeks. Teisipäeval, kui tuli kõne kurjakuulutava teatega, ehmatas Valge end hetkeks isegi kaameks. "Igavene jama," ütles ta omanikule ja teavitas töötajaid. "Mis seal ikka, nende silmis korra nägin ehmatust," nentis ta ja lisas, et farmis ei muutu igapäevases töös midagi. "Loomad vajavad süüa ja hoolitsust. Kõik on nagu varem. Ootame tsooniuudiseid."

Tegelikult töötavad juba praegu Vajangu farmi inimesed kinnisel territooriumil, nende päevad möödudavad kaitstud keskkonnas.

"Meil on madratisid olemas, majas saab ka 24 tundi olla," lausus Valge muiates ja lisas siis tõsinedes, et muust maailmast on nad tõesti eraldatud.

"Kõik tööd teeme sees, laudas. Aknad ja ukseid on suletud, ükski hing ega masin ei pääse põhjuse ta territooriumile. Väravad on lukus, aiad on ümber. Hommikul, kui läheme tööle, jätame autod parkimisplatsile, selleks et farmi jõuda, on meil vaja läbida neli desomatti. Isegi prillid, mobiilifoneid, kõik asjad tuleb desotada. Hommikuti on siin pikk järjekord. Siis riietusruumi, oma riided tuleb jätta sinna, pe-

semine, farmi tunked selga," selgitas ta iga töötaja kasutatavaid ettevaatusabinõusid nende farmis.

Laiemalt võttes ei tohi nende talitajad liikuda isegi ühest laudast teise. "Igal pool on desovannid, et jumala pärast bakter edasi ei liiguks. Me kogu aeg korrutamine ja kontrollime üle, et kogu meeskond täidaks vajalikke nõudeid," ütles Valge ja lisas, et mida lähemale haiguskolle jõuab, seda enam nad mõtleavad, kas teevad kõike ikka õigesti.

"Olen veendunud, et teeme, aga hirm on ikka," tunnistas ta pinget ja muret.

Oma argipäevast on ta samuti teinud muudatusi. Tema Siberi haski tõugu koer Krissu peab just taudihohtu tõtu tavapärasest metsas uitamistest loobuma.

"Kardan temaga metsa minna. Tahaksin, aga ei julge," ütles Valge ja avaldas lootust, et keegi töötajatest ei võta asjatult mingeid riske, mis seaksid ohtu nende tööle.

"Kõik saavad ju aru, et kui katk tuleb, pole enam töökohta. Oleme mures, nii firma kui ka notsude pärast," ütles naine ohtes.

"Ega minagi töökohta kaotust ette kujuta, kuid olen siiski optimistlik, uskudes, et küll leiva peale liha tuleb," lausus ta ja lisas, et inimene, kes iga päev sigade heaolu eest hoolitseb, polegi teab mis lihamaias.

"Pisut söön sealha, pole kunagi eriline lihakraami tarbija olnud," tunnistas sigala juhataja Dagne Valge.

Desinfitseerimine kuulub farmi töötajate, ka Dagne Valge igapäevavaruutiini juurde.

MARIANNE LORENTS

Loomatauditõrje komisjon: metssigade arvukust tuleb radikaalselt vähendada

Seoses sigade Aafrika katku diagnoosimisega kodusefarmides kogunes eile veterinaar- ja toiduametis (VTA) riiklik loomatauditõrje komisjon, kus arutati põhiküsimusena metssigade populatsiooni vähendamise võimalusi. Komisjoni liikmed jõudsid üksmeelsele, et konkreetsed meetmed tuleb kokku leppida ekspertide tasemel ja hakata neid kohe ka ellu viima.

"Näeme, et piirkonnad, kus taudi on diagnoositud metssigadel ja kodusefarmides, kattuvad täielikult. Ehk et nakatunud sigadega farmide läheduses on olnud ka taudileid metssigadel. Need on piirkonnad, kus ka ulukiseire andmetel on metssigade asustus Eestis kõige tihedam, ja seega eeldatavalt on nendes piirkondades viiruse kontsentratsioon metsas kõige suurem," rääkis komisjoni esimees, VTA peadirektor Ago Pärtel.

"Seepärast tuleb kiiremas korras lei-

da lahendused metssigade arvukuse radikaalseks vähendamiseks."

Koosolekul andis VTA peadirektor Ago Pärtel komisjoni liikmetele ülevaate taudi leviku hetkeolukorrast ja seni rakendatud ennetus- ja tõrjemeetmetest.

Arutuse all oli ametkondadevaheline koostöö taudikollete likvideerimisel, taudi tõkestamise võimalused nii metssigade arvukuse hulgas, metssigade arvukuse piiramise, eri küttemisviiside, lissasöötmise ja kütitud loomade realiseerimisega seotud riskid.

"Komisjoni järgmine istung toimub siis, kui keskkonnaministeeriumil on olemas konkreetsed ettepanekud selleks, et metssigade arvukust oluliselt vähendada," lisas Pärtel.

Riiklik loomatauditõrje komisjon moodustati 31. juulil 2014. aastal peale sigade Aafrika katku diagnoosimist metssigadel Põhja-Lätis. Komisjoni kuu-

luvad veterinaar- ja toiduameti, veterinaar- ja toidulaboratooriumi esindajad, politsei- ja piirvalveameti ja päästeameti esindajad.

Kuna taud on diagnoositud nii metssigade arvukuse hulgas, kaasati komisjoni ka keskkonnaministeeriumi ja keskkonnameti esindajad. Komisjoni tööd juhib VTA peadirektor Ago Pärtel.

Esimesed sigade Aafrika katku leiud kodusigadel avastati juuli keskpaigas Viljandimaal kahes farmis ja ühes Valgamaa majapidamises.

Praeguseks on sigade Aafrika katku leitud kokku kaheksas farmis ja majapidamises Viljandi-, Valga-, Tartu-, Järva- ja Lääne-Virumaal.

Inimestele sigade Aafrika katku ohtu ei kujuta, kuid võib põhjustada ulatuslikku majanduslikku kahju seakasvatusektorile. Iga loomapidaja peab järgima ettenähtud bioohutusmeetmeid, et oma loomi taudi eest kaitsta. (VT)

Ka minisea Paavo omanikud on katkuhirmus

Kõik seakasvatavad hoiavad hinge kinni, et sigade Aafrika katk nendeni ei jõuaks. Sama teevad ka Rakvere elanikud Pernilla Prual ja Rain Mägi, kelle kodus kasvab neljakaastane minisiga Paavo.

"Esmaspäeval me veel seakatu ei kartnud, aga kui teisipäeval teada saime, et katk on Lääne-Virumaale jõudnud, soetasime endale kohe desinfitseeriva aine," rääkis Pernilla. Seda puhustatakse enne tuppa sisenemist jala- ja auto rehvidele, aga ka jalgratta ja auto rehvidele, juhul kui on asja olnud metsa. Ka kõik külalised peaksid jala- ja auto rehvidele desinfitseeriva vahendiga üle laskma.

Kui varem käidi Paavoga vahel tänaval jalutamas, siis nüüd enam

kodust välja ei kiputa. Muud pole noor pere veel ette võtnud. Samuti ei piirata enda liikumist ning käiakse ka suvilas, mis asub metsa kõrval.

"Katku tähendusest saaksime ilmselt alles siis aru, kui on liiga hilja. Praegu pole see meid otseselt puudutanud, kuid eks ta kole on. Ei kujutaks ette, et Paavot enam ei oleks meiega," kõneles Pernilla Prual tõsiselt, sest loom on neile pereliige. Noored võtsid minisea ligi neli aastat tagasi. "Ei teagi, miks just minisiga, kõik küsivad seda," ütles Rain Mägi. Igatahes pidavat minisiga olema erilisem kui näiteks kass või koer. (VT)

MEELIS MEILBAUM

Universaalne puidu-/pelletikatel Viadrus Green Eco 25 kW

2240 €

Septik 2000 L koos imbsüsteemiga 1095 €

Dražice boilerid

-20%

Uputatav veeautomaat salvkaevudesse

299 €

TORU-JÜRI
www.torujyri.ee

Niine 5, Rakvere
Tel 324 5311,
5302 7667

KODUAIAS on lihtne kasvatada jõhvikaid, mesimurakaid ja pohli

Aednik-aiakujundaja Piret Pihtjõe kinnitas, et metsamarjade kasvatamine koduaias ei ole sugugi keeruline, kui luua neile sobivad kasvutingimused.

EGON VALDARU
egon.valdaru@ajaleht.ee

Jõhvikas on väärtuslike marjadega rabataim, mille kasvupinnaseks sobib hästi freesturvas ja niiskem pinnas.

ELMO RIIG / SAKALA

Metsataimedele sobivaima kasvupinnasena nimetas ta freesturvast. Ehkki üksikuid taimi võiks peenrassa istutada nii, et täita istutusauk turbaga, ei pea Pihtjõe seda siiski mõistlikuks, sest turvas neutraliseerub sel moel üsna kiiresti. "Otsustarbakam, loomulikult ja kenam on rajada turbapeenar," õpetas naine.

"Turbapeenra suurus on aiakujunduslikult aspektist vaadatuna väga oluline. Liiga väike peenar ei pääse mõjule. Enamik metsataimi talub kasvatamist kõrgpeenras, aga jõhvikas võib seal kuivale jääda, kui peenart regulaarselt ei kasteta. Kõrgpeenar kuivab lauspäikeses kiiremini, aga kultuursordid jälle viljuvad päikese käes paremini," selgitas aednik.

Kõige lihtsam viis aeda turbapeenra rajamiseks on Piret Pihtjõe sõnul siiski teha niinimetatud kõrgpeenar. "Turbaala ääristatakse puupakkude, maakivide või turbapätsidega. Kui tõstetud peenar ei meeldi, võib turbapeenra maa sisse ehitada.

Ka jõhvikale meeldib selline kasvukoht p a r e m i n i . Pinnasekhiid eraldatakse peenrakanga või geotekstiiliga. Savine pinnas ei nõua kangast, sest see ei segune turbaga nagooni, aga liivase kihi peale peab kanga panema," kõneles ta. Seevastu paesel pinnasel on turbapeenra tegemine tema sõnul ainuvõimalik kõrgpeenrana, sest maa sees liukuv pinnasevesi neutraliseerib turba.

Piret Pihtjõe märkis, et koduaias kasvatatavad metsataimed vajavad saagi kandmiseks enamasti väetamist. Vaja on teada, kui palju taim mingis kasvuetapis väetist vajab. Tuleb lugeda pakendilt juhendit ja pidada kinni reeglist "pigem vähe kui liiga palju". Eesti kliimasse sobivatest metsataimedest nimetas naine harilikku jõhvikat, harilikku pohla, mesimurakat, ahtalehist mustikat, söödavat kuslapuud, hiina sidrunvääändikku ja südajat aktiniidiat.

Jõhvikas on kaunis käabuspõõsas, väga väärtuslike marjadega rabataim. Kasvupinnaseks sobib hästi freesturvas ja tema looduslikust kasvukohast tingituna niiskem pinnas. "Öökülmade eest saab koduaias jõhvikataimi kergesti kaitsta, visates näiteks vana voodilina taimedele peale. Väetada tuleb neid happelise väetisega

(üks tikutopsitais graanuleid ühe ruutmeetri kohta või üks supilusikatäis vedelväetist kastekannu kohta) enne jaanipäeva, muidu kasvavad võrsed jõudsalt edasi, ei jõua enne talve puituda ja kahjustuvad pakasega," rääkis Pihtjõe.

Looduslike vormi-

de seast on koduaias kasvatamiseks välja valitud viis jõhvikasorti, mis on oma nime saanud raba järgi, kust algmaterjal toodud: "Kuresoo", "Nigul", "Maima", "Soontagana" ja "Virussaa-re". Kaks viimati nimetatut on Pihtjõe sõnul suure saagikusega, hakkavad vilja kandma kaks-kolm aastat pärast pikeerimist ja on vähenõudlikud, aga nende marjad ei säili kaua. "Kuresoo", "Nigula" ja "Maima" on meeldiva värvuse ning kauem säilivate marjadega.

Pohl on Piret Pihtjõe hinnangul suurepärase taim, mis takistab erosiooni ehk mulla ärauhumist, sest ühe taim juured katavad umbes ühe ruutmeetri jagu pinda. Seega on hea kasvatada teda kallakutel muru asemel nii koduaias kui haljasaladel. "Hollandis kasutati pohlasorti "Koralle" haljastuses pinnakattetaimena juba 1969. aastal. Peagi märgati ka tema head viljakandmisvõimet ja teda hakati kasvatama marjataimena. Praegu on "Koralle" enim kultiveeritud sort maailmas," rääkis naine.

Tema sõnutsi on pohl väga dekoratiivne taim õitsemise ja viljade valmimise ajal ning sügisel, kui kogu lehestik

külmade saabudes punetab. Passib hästi kasvama näiteks koos okaspuudega või pinnakattetaimena rododendronite vahele, kus küll viljasaak jääb tagasihoidlikuks, sest pohl on valguslembene ja varjus hästi ei vilju. Peale freesturba sobib pohlale kasvupinnaseks ka liivane toitainevaene muld, millesse on segatud väetamata turvast. Sellisele niinimetatud nõmmealale sobib ta hästi koos kanarbiku, kadaka ja männiga.

Kevadel soovib aednik pohlataimi päikese eest kuuseokstega kaitsta, sest pohl taastub halvasti. "Kevadine päike on üldse igihaljastele taimedele ohtlik, sest taim kuumeneb, aga külmunud pinnase tõttu ei saa juured vett kätte ja nii tekib füsioloogiline kuivus. Tihti arvame, et taim on kahjustatud külm või koerapiss, aga tegelikult on ta otsa saanud hoopis janu pärast, ära kuivanud." Pihtjõe kasutab pohlasorti "Koralle" ka hauaplatside haljastamiseks.

Seevastu mesimurakas on Piret Pihtjõe sõnul vähenõudlik ja ilus pinnakattetaim, kiire kasvuga ja võib kontrolli alt väljuda, kui teda aias ei piirata. "Aga titena on taim väga õrnuke ja suuremat tähelepanu vajav, teda ei tohi kuivale jätta

AEDNIK

- Piret Pihtjõe on lõpetanud Rääpina aianduskooli ning täiendanud ennast Eesti maaülikoolis ja Luua metsanduskoolis.
- 2009. aasta sügisel asutas ta osahinguga Sinu Aednik.
- Ta lõikab õunapuud ja õpetab seda ka teistele ning jagab kalmude kujundamise ja koduadade rajamise soovitusi.
- Piret Pihtjõe peab blogi "Virukuse maastikukujundus" (www.virkus.com/aiandus) ja annab nõu Facebookis.

Allikas: Piret Pihtjõe

5

JÕHVIKASORTI sobivad kodus kasvatamiseks.

ning ta tahab poputamist. Marja suurus oleneb tolmlemise kvaliteedist. Siinsete kuumade ilmadega valmib tolm halvasti ja puudub ka tema spetsiifiline tolmeldaja. Kimalane ajab küll asja ära, aga marjade suurus varieerub.

Põhjamaa taimena on mesimurakal Eesti põldudel raske kohanedada, sest ta haigestub kergesti haikhallitusse," selgitas aednik. Looduslikult on mesimurakas levinud külmadel aladel põhjapoolkera parasvöötmes.

Rohkem tegeldakse mesimuraka kasvatuse ja marjade töötlemisega Soomes, kus ta on looduslik taim. Eestimaale on mesimurakas jäänud niiskest ja jahedast subarktilisest kliimaperioodist ning on looduskaitse all. "Aias väikesel alal seda kasvatades võib aga saada suurepärase suutaie ja jõulunapsu pealekauba. Kasvatatakse hübriidi *Rubus stellatus* × *Rubus arcticus* sorte "Aura" ja "Astra" ning *Rubus arcticus*'e sorte "Pima", "Mesn" ja "Mepsi".

Millal taimi istutada?

Aednik Piret Pihtjõe rääkis, et turbapeenart metsamarjadele võib rajada nii kevadel, suvel kui sügisel, kuid kuumade ilmadega ei tohi unustada rohket kastmist. Sobilikke istikupotte saab puukoolidest ning Pihtjõe sõnul võib seetõttu istutada taimi vabalt ka suvel. (VT)

Telefoni EI TOHI rannaliivale panna

INTERNET

Tele2 Eesti tootesortimendi juhi Risto Taliaru sõnul kasvab soojadel suvepäevadel remonti vajavate nutiseadmete arv kordades – telefonid lähevad riki liivas ning niiskuse ja kuumuse käes.

Telefoni ei tasu rannas liiva peal hoida, sest väikesed osakesed võivad kahjustada nii telefoni kuularit, valjuhääldit kui ka nuppe.

"Kui nupud hakkavad pärast rannaskäiku krõbisema, siis peaks telefoni hooldusesse viima. Ilma lihtsa hoolduseta võib seadme nupupadi ära kuluda ja remondiarve tuleb pärast suurenem," ütles Taliaru.

Risto Taliaru sõnul on suurim telefonitapja niiskuse. "Kui telefon kukub

vette, siis tuleb seadme kasutamine kohe lõpetada ja võimalusel eemaldada aku. Mida kiiremini telefon pärast veekahjustuse saamist hooldusesse jõuab, seda suurem on elulootus. Telefoni sisu korrodeerub eriti kiiresti soolase vee mõjul," lisas Taliaru.

Tema hinnangul ei võta inimesed ka suvist vihma tõsiselt, aga uued nutitelefoni on nii suured, et käsi ei varja seadet piiskade eest, ja niiskus võib avadest sisse pugeda.

"Paljude telefonide akudel on niiskusindikaator. Kui seade enam ei tööta ning see hoolduses lahti võetakse, siis on kohe näha, et telefon on vett saanud, ja garantii ei kehti," täpsustas ta.

Kolmas suvine oht telefonile ja tahvelarvutile on kuumus – kui seade jätta näiteks auto katusel või kuuma liiva sisse, siis võib ekraan liimist lahsti tulla.

Mobiilieksperti sõnul aitavad telefoni hoida kaitseümbris ja -kile.

"Kellel läheb telefon tihemini kätte, see peaks ostma kas vee- või põrutuskindla telefoni. Niiskuskindlad telefonid vastavad IP 68 veekindluse standardile, mis tähendab, et seadmega võib kuni pooleteise meetri sügavusele vette minna ja näiteks filmida. Telefon kaotab veekindluse, kui selle korpus on kahjustatud või mõni ava – näiteks laadimis- või mälukaardi pesa – avatud," selgitas ta. (VT)

Rakvere JK Tarvas jalgpallipoisid võitsid elu esimeselt välisturniirilt medalid. Emad ja isad elasid laste mängudele kodus aktiivselt kaasa. ERAKOGU

Tarva järelkasv teenis suurturniirilt medalid

Möödunud nädalal rikastasid Rakvere jalgpalliklubi Tarvas noormängijad oma kogemustepagasit põnevate pallilahingutega rahvusvahelisel jalgpallifestivalil Rootsis. Kodus põidlaid hoidvate vanemate rõõmuks saabusid vutipoisid koju, pronksmedalid kaelas.

MERLY RAUDLA
merly.raudla@ajaleht.ee

2005. aastal sündinud jalgpallipoisid tunnistasid põhjamaade suurimal noorte suvisel jalgpalliüritusel vaid korra vastaste parimust. Veerandfinaalis alistasid väge täis rakverlased 2 : 1 Norra võistkonna.

Poolfinaalis läksid Tarva noored väljakul kokku kohaliku võistkonnaga IFK Umeå, kes oli samuti vaid võite tunnistanud. Kohtumine oli väga tasavägine ning normaalaja lõppedes ilutsesid tablool viiginumbrid 1 : 1.

Lisaajal seisid meie poisid silmitsi uue olukorraga: võitja selgitamiseks ei löödud mitte penaltide, vaid mängiti kolm kolme vastu ilma väravavahtideta. Kohalikud panid oma parimuse maksma ning alistasid Tarva 3 : 1.

"Poisid olid sellisest asjast käigust väga pettunud, aga tegime omad järeldused. Puhkasime pead selgeks ja kolmanda koha

mängus nägin sellist tahet ja silmade põlemist, mida iga päev jalgpallis ei näe. Kõik mängijad andsid endast maksimumi ja näidati head mängu. Tasuks saime pronksi tulemusega 2 : 0," rääkis treener Joonas Ljaš.

"Poisidki jäid turniiriga väga rahule ja juba poetasid ideid, kuhu võiks järgmisel aastal minna. Enne turniiri seadsin eesmärgiks, et annan kõikidele palju mänguaega ja proovin poisid erinevatel positsioonidel. Tulemust taga ajama ei läinud, ent süües kasvas poiste isu. Alagrupis pidasime neli mängu, mis kõik võitsime," kõneles Ljaš.

Rakvere jalgpalliklubi Tarvas ridades mängivale Ljašile, kes klubi ka noormängijaid treenib, meeldis enda sõnul väga Rootsis nähtud klubide korraldus. Nimelt on seal palju kaasatud lastevanemaid. "Nad on oma poiste kõige suuremad fännid, aitavad treenereid toetustusega ja muu korraldusega. Seda oli väga tore näha ja ma loodan, et ka meie klu-

bis hakkavad lastevanemad järjest enam poiste ja tüdrukute tegemiste vastu huvi tundma," avaldas Ljaš lootust.

Võit võidu järel kruvisid poisid koduste põnevust üles ning lapsevanem Margus Selgmäe sõnul elati eriti õhinal kaasa viimaste mängudele.

"Kui poisid olid esimesed mängud võitnud, läks asi huvitavaks. Kolmandal päeval oli kolm mängu ja siis oli juba internet lahti. Vaatasime söögilauaski, kuidas poistel läheb. Poolfinaali jälgisime online'is juba väga pingsalt. Kodus läks ka põnevaks ja pingeliseks. Vanemad elasid üksteisele helistades täiega kaasa," meenutas Selgmäe.

Jalgpallifestival Umeås, mis asub Rakverest umbes 600 kilomeetri kaugusel, oli Tarva poistele esimeseks välisturniiriks. Tarva võistkond oligi ainus Eesti esindus. Üldse osales turniiril 313 võistkonda. Enamjaolt olid need Rootsiast, aga kohale oli tulnud ka USAst, Soomest, Norrast ja Venemaalt. 2005 vanuseklassis, milles osales ka JK Tarvas, oli väljas 18 võistkonda.

Triatlonipidu möödus edukalt

Pühajärvel TriSmile Triathlonil, aasta oodatud triatlonil, näitasid ka Virumaa sportlased, et on sitkest puust.

Ferroline 111 põhi-võistlusel, mille starti oli kogunenud pea pool tuhat triatleeti, tuli läbida 1 km ujudes, 100 km rattasadulas ja 10 km joostes.

TTÜ spordiklubi ridadesse kuuluv **Mart Suurkivi** saavutas seal ajaga 3:33.09 oma vanuseklassis esimese ning üldarvestuses üheksanda koha.

Maret Mets (TriSmile) ületas finišijoone ajaga 4:33.30 ning pälvis oma klassis kolmanda koha. Geidi Kruusmann (Väike-Maarja/8R) sai kirja aja 4:48.03 ja oli viies.

Pühajärvel päev varem toimunud HansoMK 33.3 sprindidistantsil (300 meetrit ujumist, 30 km rattasõitu ja 3 km jooksmist) rassis oma vanuseklassis esimeseks üldarvestuses teise tulemuse tei-

nud Vinni VAK sportlane Kevin Vabaorg (1:05.16). Kaarel Trepp (TriSmile) ületas finišijoone oma vanuserühmas viiendana ning mahtus ka üldarvestuses esikümnesse.

Virumaa naiste lippu hoidis kõrgel Anette Hallik (Vinni VAK), kes ületas finišijoone oma klassist esimesena ning oli tulemusega 1:15.38 üldarvestuses teine. Jete Eevald (TriSmile, 1:18.24) teenis oma vanuserühmas neljanda

ning üldarvestuses viienda positsiooni. Geidi Kruusmann (1:20.14) jättis oma klassis kõik konkurendid selja taha ning ületas lõpujoone seitsmenda õrnema soo esindajana.

Võistlusel Maiasmokk 11.1 tuli noortel triatleetidel läbida ujudes 100 meetrit, jalgrattal 10 km ja joostes 1 km. Matteus Miilpalu (Vinni VAK) tegi ajaga 28.29 kaheksanda koha väärilise etteaste. Carmen Kuntro pälvis oma arvestuses samuti kaheksanda koha. (VT)

JURI SUURKIVI

Linnapäevad rõõmustavad motosõpru

Tapa linnapäevade raames saab laupäeval kaasa elada rahvarallile, mis toob kohale autospordisõpru üle Eesti.

Tegemist on ka rahvaralli Eesti meistrivõistluste Lääne-Virumaa etapiga ning sõidetakse Tapa ja Kadrina valla teedel.

Reedest pühapäevani leiab Tapa linnapäevadel taas aset ka rahvusvaheline triatloni Männikumäel.

Laupäeval saab linna südames näha linnaetappi. Kahel päeval toimuvad nii Eesti meistrivõistlustes kui ka Balti meistrivõistluste etapp. (VT)

kell 12 orelikontsert.

KUHU MINNA

ÜRITUS

VIRMA PUBIS homme, 7. augustil Eesti Mees ja retrodisko, laupäeval, 8. augustil Üillar Jõrberg. Alguks kell 22. Tasuta.

RAKVERE KOLMAINU KIRIKUS laupäeval, 8. augustil

TAPA LINNAPÄEVAD 89 7.-9. augustil. Kavas: Tapa rahvaralli, Tapa V vorstifestival, Tapa Trial V, laat, atraktsioonid lastele, võistlused, kontserdid jpm põnevad. Peaesineja Tanja Mihhailova, tantsuks Audru Jõelaevanduse Punt ja DJ Märt Rannamäe. Info: www.tapa.ee, www.vorstifestival.ee.

60+

Laupäeval, 8. augustil ilmub järjekordne

AJAKIRI ELUKOGENUD INIMESELE

Ajakiri kõigile Pärnu Postimehe, Sakala, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalase tellijatele **TASUTA!**

Kodu remontimine avüärt eas. Kuidas oma vara sulide eest kaitsta?

Vilgas suhtlus hoiab haigused eemal. Kilpnääre hoolitseb ainevahetuse eest.

Suuõõne puhtus. Lilledised kapsad.

Hüva nõu. Doktor Haldja lood.

Väljaandja

Ühinenud Ajalehed

Pikk 8, 44307 Rakvere
toimetus@virumaateataja.ee
reklaam@virumaateataja.ee
Internet: www.virumaateataja.ee

Kuulutused ja ajalehe tellimuste vastuvõtt toimetuses E-R kl 9-17
Klienditeenindaja: 322 9110
Maret Sepp
maret.sepp@ajaleht.ee

Peatoimetaja:
Aarne Mäe 322 9101
aarne.mae@ajaleht.ee

Peatoimetaja asetäitja:
Teete Üprus 322 9107
teete.yprus@ajaleht.ee

Uudistetoimetaja:
Andres Pulver 504 2186, 322 9103
andres.pulver@ajaleht.ee

Küljetoimetaja:
Katrin Uuspõld 322 9105
katrin.uuspold@ajaleht.ee

Toimetajad:
Kristi Ehrlich 322 9117
kristi.ehrlich@ajaleht.ee

Anu Viita-Neuhaus 322 9114
anu.viita-neuhaus@ajaleht.ee

Reporterid:
Toomas Herm 525 0277, 322 9104
toomas.herm@ajaleht.ee

Merly Raudla 322 9118
merly.raudla@ajaleht.ee

Inna Grünfeldt 322 9128
inna.grynfeldt@ajaleht.ee

Eva Klaas 322 9113
eva.klaas@ajaleht.ee

Kristel Kaljuvee 322 9106
kristel.kaljuvee@ajaleht.ee

Fotograafid:
Meelis Meilbaum 5301 7746, 322 9124
meelis.meilbaum@ajaleht.ee

Marianne Loorents 5912 4080, 322 9102
marianne.loorents@ajaleht.ee

Keeletoimetaja:
toimetaja: Eno Noorväli 322 9125
eno.noorvali@ajaleht.ee

korrektor: Marju Lina 322 9123
marju.lina@ajaleht.ee

Küljendused:
Toomas Erapart 322 9121
Andres Ott 322 9124

Reklaamitoimetuse peaspetsialist
Kairi Samolberg 5326 7950, 322 9126
kairi.samolberg@ajaleht.ee

müügispetialist
Airi Bachmann 502 3845, 322 9108
airi.bachmann@ajaleht.ee

müügispetialist
Ester Salamets 5307 3622, 322 9112
ester.salamets@ajaleht.ee

Väljaandja:
AS Ühinenud Ajalehed

Toimetusel on õigus kirju ja teisi kaas-
toimetada ning lühendada. Kaas-
toitid ei tagastata ega retsenseerita. Välis-
autorite honorarid kantakse autori pan-
gaarvele kord kuus järgmise kuu
5. kuupäeval. Kõik ajalehes Virumaa
Teataja avaldatud artiklid ja fotod on
autorioigusega kaitstud, nende re-
produtseerimine, levitamine ning edastami-
ne mis tahes kujul on ilma ASi Ühine-
nud Ajalehed kirjaliku nõusolekuta kee-
latud.

Sisuliste kaebustega võib pöörduda
pressinõukogusse pn@eall.ee või tel
646 3363. Virumaa Teataja ilmub viis
korda nädalas. Trükk: AS Kroonpress,
Tähe 133, Tartu. Trükiarv 5878.

Teisipäeval sündis
Rakvere haiglas
üks tüdruk.

Virumaa Teataja 50 aastat tagasi

Kes on ühtejärge lugenud ajalehtede kuulutustenuurki, too on kindlasti märganud, kui palju meil vajatakse ehitajaid. See on ka loomulik. Kus sa ka ei käiks ja liiguks, igal pool näeb silm valminud hooned ja kerkivaid müüre. Meil ehitatakse palju. "Ehitatakse küll, aga korteripuu-
dus on ikkagi," saab selle peale vastata.

10 aastat tagasi

Lääne-Viru politsei on viimase kolme päeva jooksul saanud neli teadet kadunustest või eksinutest. Igas kuus tegelevad korralvurid keskmiselt paarikümne kadu-
ga. Kaks metsa eksinud vanaprouat jõudsid ise koju. Üks neist on politsei väitel varemgi mitmel korral metsa eksinud. Ka kaks kadunud alaealist tüdrukut ilmusid õhtul ise koju.

KINNISVARA

Müüa kahetoaline ahiküttega korter Rakvere v Levala k. Vajab vähest remonti. Tel 5695 8049.

Müüa maja Eipri külas. Hind kokkuleppel. Info tel 5695 5550.

Müüa maja Haljala vallas. Tel 506 9683.

Müüa maja Moonakülas (h 30 000 €). Tel 5332 0972.

Müüa maja Väike-Maarja vallas Eipri külas. 4 tuba ja köök + abihooned. Krunt 1,04 ha. Hind 29 000 eurot. Tel 5812 7303.

Müüa talukoht Tudus koos metsa-
ga (16 ha). Katastrinumbr 9005.002.0220. Otse omanikult, telefon 5561 9806.

OÜ Kehra Agro ostab PÕLLUMAAD

Järvamaal ja Lääne-Virumaal

Parim hind ja
kiire tehing!

Tel 509 6173, Andrus
www.kehraagro.ee

Müüa vanem maja Haljala alevi-
kus, vajab remonti, krunt 3200 m².
Müüja kohal 7. ja 8. aug. Info
5664 3580.

Ostan garaaži Rakveres või lähie-
ümbruses. Tel 5550 0588.

Ostan maad. 529 3609.

Ostan maja Rakveres või lähie-
ümbruses. 5349 7862.

OÜ Estest PR ostab metsa- ja
põllumaad. 504 5215, 514 5215.

Üksik naispensionär saab talvise
elamispinna, kui hooldab maja. Tel
327 1111.

Üürin 1-2toal ahiküttega korteri
Rakveres. Info: Kersti 5606 8823.

METSAMATERJAL

Alati soodsad küttepuid (lõhutud
ja ka 3 m). Tel 5349 0308.

KEHALA HALUVABRIK müüb lõ-
hutud musta leppa. Tel 527 4013.

Müüa kaseküttepuid. Tel
5344 1249.

Müüa küttepuid (ka kuivi) Vinnis.
Tel 5783 8999.

Müüa küttepuid, koorem 4 ruumi.
Tel 504 3246.

OÜ Multi Varius müüb 3 m ja lõ-
hutud küttepuid (kõik puuliigid).
501 3862.

Müüa soodsalt küttepuid koos
veoga. Asume Kadrina lähedal. Tel
5199 4895.

Head naabrit
VALENTINA UUSTALU
mälestavad Kunda Pargi 6
elanikud ja avaldavad
kaastunnet Silville ja
Viktoriale perekondadega
ema, vanaema ja vanavanaema
surma puhul.

Armast öde ja tädi
TIINA KULLIKUT
mälestavad
70. sünniaastapäeval
Anne, Merike,
Liis ja Jüri perega.

Muld matab maised mured,
aeg viib kaasa pisarad.
Kalmule viime küünlatule,
meenutades emakest.

TIINA KULLIK
6. VIII 1945 - 16. XI 2014
Imelist ema, vanaema ja vanavanaema
mälestavad 70. sünniaastapäeval
Marika ja Maie perelega.

Elu on laul, on lihtne ta viis,
heliseb korra ja vaibubki siis.

Kallist klassivenda
KAIRO RIIVIKUT
mälestavad ja avaldavad
kaastunnet lähedastele
klassikaaslastele ja klassijuhataja
Rakke gümnaasiumist.

Müüa küttepuid, koorem 4 ruumi.
Tel 527 9361.

Müüa lõhutud küttepuid,
ka 3 m. Metsamaterjali
transport. Info 5695 5572.

Müüa lõhutud küttepuid (sang-
lepp ja hall lepp). Info tel
329 2424, 520 7517.

Müüa saetud, lõhutud küttepuid
(lehtpuu). Asume Haljalas.
Tel 5900 0140 kella 8-18.

Müüa saetud, lõhutud küttepuid.
Tel 5192 4320.

Müüa saetud, lõhutud kütte-
puud. Transport tasuta.
5399 1810.

Müüa soodsalt 3 m küttepuid.
507 4553.

Müüa soodsalt lõhutud küttepuid
(lepp, sanglepp, kask), ka kuivi. Tel
504 5632.

OÜ Puider müüb sanglepa-kütte-
pindasid. Tellimine kl 10-12 es-
masp, kolmap, reedeti tel
322 4929. Samas müügil ka kütte-
klotsid 40 l võrkkottides hinnaga
1,50 eurot kott.

Pidevalt müüa saetud, lõhutud
küttepuid. Veovõimalus. Asume
Kunda lähedal. 523 4142.

PÕMM - 3 m ja lõhutud
odavad küttepuid. 5646 0921.

LOOMAD

Esmaspäeval, 10. augustil müüb
Äntu Mõis munemist alustanud
pruune ja septembri teisel poolel
munemist alustavaid mitmevärvilisi
mahe NOORKANU järgmistes
Lääne-Virumaa bussipeatustes:
7.30 Tamsalu, 8 Jäneda, 8.15 Lehtse,
8.30 Tapa turg, 9.45 Kadrina,
10.15 Aaspere, 10.30 Haljala, 11
Kunda turg, 11.30 Viru-Nigula,
11.45 Uhtna, 12 Sõmeru, 12.30 Tõr-
ma, 12.45 Pajusti, 13 Viru-Jaagupi,
13.15 Roela, 13.30 Muuga, 13.45
Paasvere, 14 Laekvere, 14.15 Simu-
na, 14.30 Rakke. Info 327 0206,
ringil 5664 3113.

TÖÖ

Ideaalköögid OÜ otsib oma tublise
meeskonda täiendust. Pakume
tööd mööbli valmistajale, kasuks
tuleb CNC puidufreesi kasutamise
kogemus (töökoht Haljalas).
Täiendav info telefonil 5661 4400
või 324 1002.

Maarjamaa Hariduskolleegeiumi
Valgejõe õppekeskus otsib oma
meeskonda töötajaid: aineõpetaja,
abiõpetaja, ringijuh, kasvatuspe-
dagoog, kasvatuspedagoogi abi,
valvespetsialist, koolipsühholoog,
öökasvataja, raamatukoguhoidja,
IT-spetsialist-haridustehnoloog.
Lisainfo CV Keskuses või

tel 528 9696. CV saata
valgejoe@mhk.edu.ee.

Pakkuda tööd Euroopa sisevedude
autojuhile. CE-kat. Saksamaa-
Rootsi, täiskoomad. Info tel 5198
7944 või info@maimart.ee.
KIIRE!

Pakume tööd CE-kategooria auto-
juhile (poolhaage). Tel 505 3488.

Pakume tööd CE-kat veoautojuhi-
le (25meetrised autod-täispära).
Töö vahetustega, 2 nädalat tööl, 1
nädal kodus. Abiks varasem töö-
kogemus pool- ja/või täishaakel ja
eesti keele oskus. Kasuks tulevad
kohusetunne, ausus, lojaalsus.
Stabiilne töö Soome-Rootsi vahel.
Korralik tehnika ja palju tööd. Tel
5340 0065, Andrus.

Vajame hooajaks kombainerit ja
kuivatisse abitöölisi. Võimalik ka
pikemaajaline töösuhe. Tasu kok-
kuleppel. Tel 523 6467, 529 3945.

Võtan tööle võsalõikaja. Tel.
5199 6563.

SÕIDUKID

1994.-2006. a autode kokkuost.
553 3060.

Müüa VOLVO V40, 1996. a, 1,8;
85 kW, must, bensiin, väga heas
korras. Hind soodne, kokkuleppel.
Tel 5558 3718.

Müüa väga heas korras VW VEN-
TO (1,8; 66 kW, üv 09/2016). Info
5342 5981.

TEENUS

Auto- ja majaklaaside toonimine.
522 2511. www.toonklaas.ee.

Ennustusliin 24/7/365, kõnemi-
nuti hind 1,08 €. Kui sul on küsi-
mus, on olemas ka vastus! Helista
tel 900 9889.

Katuste müük ja paigaldus (plekk,
eterniit), fassaadi-, ehitus- ja
plekkseptatööd. Vihmaveesüsteem-
id, turvatarkused. Järelmaksu-
võimalus. Tarmo 5565 3842, Kus-
ti 5559 6270, www.terasatus.ee.

Kolitatko. Tel 504 3246.

Korstnapühkija, tel. 5560 4046.

Muruniidukite, murutraktorite,
trimmerite remont ja hooldus. Fo-
restPlus OÜ, Laada 20, Rakvere.
5853 6925.

Pottsepp (25 a kogemust) ehitab
ja remondib küttekoldeid, korst-
naid. Tel 506 9683.

Muruniitmine. Tel 502 0653.

NORDI peosaal! Aitame korralda-
da Teie tähtsündmusi Rakveres Tal-
linna tn 68, tel 324 2752, 5304
3162. Ruum moodne, hind soodne!

Ohtlike puude langetamine ja
puude hooldusloikus. Professiona-
alne teenus mõistliku hinnaga.
Tel 5822 8154.

Tänavakivide paigaldus, haljastus-

Mälestame oma õpilast
KAIRO RIIVIKUT
ja avaldame südamlikku
kaastunnet lähedastele.
Rakke gümnaasiumi pere

AS IMPREST on kiiresti arenev, sõbralik ettevõtte, mis valmistab
ümarmeesitud ja süvaimmutatud puudust aiatooteid ning laste mänguväl-
jakuid. Toodangut müüme suuremates Eesti aia- ja ehituskauplustes ning
24s Euroopa riigis.

TÖÖD SAAVAD:

LUKKSEPP

Ülesanded: tootmiseseadmete korrashoid, remondi- ja
hooldustööd, rikete likvideerimine ja
ennetus, lõikeinstrumentide vahetus, teritus.

Kandidaat on: tehniliselt taiplik, korrektnete ja kohusetundlik,
valmis vahetustega tööks, töötanud lukksepana
või omab vastavat väljaõpet.

TOOTMISTÖÖLISED (sobib ka naistele)

Ülesanded: töö erinevatel puudustöötlemiseadmetel, tootmis-
liinidel, puittoodete valmistamine, puudu töötle-
mine, ladustamine, kvaliteedikontroll, pakkimine.

Kandidaat on: korrektnete ja kohusetundlik, valmis tegema
füüsilist tööd, kiire õppija.

Pakume sulle: aasta läbi püsivat, kindlat tööd, tasuta
transporti tööl käimiseks (Rakvere, Kunda,
Viru-Nigula suunad), toetavat meeskonda, häid
töö- ja olmetingimusi, korrapäraselt laekuvat
töötasu, korralikke tööriideid, sooja toitu ning
soodustust toodangule, toredaid ühisüritusi,
ujumisvõimalusi.

**Töö toimub kahes vahetuses (E-R, 6-14.30 ja 14.30-23).
Asume Lääne-Virumaal Viru-Nigula vallas Ojakülas.**

**CV saata hiljemalt 27. augustiks e-posti teel
tatjana@imprest.ee või täita ankeet kodulehel
www.imprest.ee. Tel 5301 0098.**

tööd eskiist rajamiseni. 511 3328,
506 6294.

Ohtlike puude likvideerimine. Tel
554 9113.

Rakkekaevude kaevamine, puhas-
tamine ja remont. Tel 5638 1774.

Rakvere küttesalong teostab küt-
tesüsteemide paigaldust ja
hooldust. Tel 558 6786,
kyttesalong@gmail.com.

RAKVERE MATUSEBÜROO
Tallinna 15, tel 324 4473.
Juhataja Aare Rohumets.
Matuseabi 24 h, 516 4699.

Salvkaevude kaevamine, puhasta-
mine ja remont, tel. 5679 3951.

Teen pehme mööbli remonti. Veo-
võimalus. 322 7822, 506 1547.

TORUTÖÖD, vee- ja kanalisat-
sioonitorustike ehitus, septikute
paigaldus. Tel 503 2026.

Torutööd (vesi, kanalisatsioon,
küte). 324 4103, 5662 1147,
enki.erel@gmail.com.

Valmistame ja paigaldame
puittreppe. Tel 502 5851,
www.trepivabrik.ee.

Veoteenus kaubikuga. 5380 4643.

VIRU MATUSETEENUSED
Rakveres Kunderi 6.
Külmik. 322 3046.
Matuseabi 24 h, 516 1480.

Õigusabi, raamatupidamisteenus-
ed. Turu plats 3-15 (4.korrus),
Rakvere. Tel 528 2337.

Üldehitus, siseviimistlus, torutööd.
Tel 506 9683.

MÜÜK

Kantküla puuhoov müüb prusse,
laudu, kütteklotse ja immutatud
terrassilaudu. Tel 515 7603.

Septikute müük ja paigaldus. Tel
5757 0202.

Müüa uus kolmerattaline kolme
käigu ja kaubakorviga täiskasvanu-

te tänavasõidu jalgratas. Tel
517 0844 (õhtuti).

Müüa mustikaid 3,70 € kg. Tel
5820 5070.

Erra saeveski müüb prusse,
laudu ja servamata laudu.
Hinnad al 150 € tm.
Transport. 518 7136.

Müüa saematerjali, voodri-, põran-
dalaudu. Samas saeveskitooneus.
508 9215, saeveski.toomoni.ee.

Müüa sise- ja välisvoodrilauda
ning põrandalaudu, erinevad pro-
fiilid, parim hind. Transpordivõi-
malus. Tel 513 2021, voodrilaud.ee.

Müüa toidukartulit ja kooritud toi-
dukartulit. 516 5692.

Müüa voodri-, põrandaterrassi ja
saunavoodrilauda ning ehituslikku
saematerjali. VEDU TASUTA.
5593 6326.

Müüa põrand-, voodri- ja
ehituslaudu. Eri laiused. Vedu
tasuta. Tel 506 4651.

Müüa väikeses koguses killustikku
koos kohaletoomisega. Tel
5888 9999.

Otse tootjalt soodne pellet, puit- ja
turbabrikett, klotid võrgus. Vedu.
Tel 506 8501.

PÕLLUNDUS

Müüa lintraktor DT-54 koos ha-
keriistadega. Tel 505 6141.

Ostame söödateravilja (nisu,
oder). Tel 5664 3118.

OST

Ostan kasutatud raamatuid. Raha
kohe. 734 1901.

ÄRA ANDA

Ära anda veneaegset mööblit.
5558 3730.

KASUTATUD ASJAD

Antiigikauplus-museum ostab
TUHANDEID VANAAEGSEID AS-
JU (ka mööblit ja väärismetalle).
Tühjendusostud majapidamise li-
videerimisel. Raha kohe, kojukut-
sed tasuta. Hansa Antiik, PIKK 7,
RAKVERE. 324 0542, 528 2330.

Eestimaine toidukaup Kesklinna Turult Tsentrumis

KESKLINNA TURG

E-R kella 8.30-18, L kella 8.30-15.30

www.landeker.ee

OÜ LANDEKER

OÜ Landeker ostab metsa ja maad, sobib ka läbiraiutud ja hüpoteegiga maa, ettemaksu võimalus!

Tel 489 4055, 511 0415, 517 9866, faks 489 4962.

Tartumets

ostab metsakinnistuid ja põllumaid kogu Eestis

Tel 5557 7007
janno@tartumets.ee
www.tartumets.ee

Revin Grupp
revingrupp.eu

Kogu ehitusteenus ühest kohast

- » Pakume oma klientidele ehitusteenust võtmed-kätte-printsibiilil
- » Projektjuhtimise teenus
- » Tootmishoonete ehitus
- » Kortermajade ehitus ja renoveerimine
- » Büroopindade ning kaupluste ehitus ja renoveerimine
- » Eramute ehitus

OTSIME OMA KOLLEKTIIVI
» ÜLDEHITAJAJAID-MÜÜRILADUJAJAID
» MAALREID-PLAATIJAJAID

info@revingrupp.eu
+372 32 202 38
www.revingrupp.eu

Rumner Grupp OÜ
ehitab aastast 2005

VUNDAMENDID MÜÜRID FASSAADID

tel 514 4940
alar@rumner.ee

estre

UUED PALLIHAARATSID

www.estre.ee

PRIMATE CAPITAL OÜ

- REISIJATE VEDU 15+1 ja 50-kohalise bussiga Eestis ja vabariigist välja
- VEOTEENUS Hinnad soodsad! Küsi lisa! Kauple!
- KAEVETÖÖD MINIEKSKAVAATORIGA
- PUKSIIRABI **Kuulutus ei aegu!**

www.primatecapital.com Tel 5650 0368

Trendikas mööbel igas vanuses lapsele!

Tank Indoor Systems

15 juba aastat eelistatumad garderoobisüsteemid Eestis

Koolilaste mööblilahendused -15%

Kampaania kehtib augusti lõpuni.

Tanki tooteid saab osta Sunoreki salongidest ■ RAKVERE Haljala tee 4, Rakvere vald (Põhjakeskus) www.tankindoor.ee

7 AASTA KIA GARANTIID

STANDARDVARUSTUS, MIDA PEAB NÄGEMA

Navist tagurduskaamerani - Kia Urban Active erimudelid

Erinevatel cee'd mudelitel soodustus kuni **3000 €**

Urban Active standardid kõik hinnas: cee'd alates 15 390 €, cee'd sw alates 16 990 €

Kia navigatsiooniseade pakub kaarditeenuseid, reisiinformatsiooni ja meelelahutust, muutes ka kõige lühemad autoreisid nauditavamaks. Kaardiuuenduste programmil on mitmeid eeliseid ja konkurentsituul parim teenuste valik:

- Kia navigatsioonisüsteemis on 1 algne kaart + 6 kaardiuuendust uutele autodele täiesti TASUTA!
- Kaardiuuendus on imelihtne! Vajalik tehakse teie eest esinduses ära.

Tule tutvu Rakvere Autotehnika salongis!
Rägavere tee 44, Rakvere. Tel 324 4446, 505 8787, info@autotehnika.ee, www.autotehnika.ee
Rakvere Autotehnika OÜ - kõrgeima kliendirahuloluuga Kia esindus Baltikumis 2013 ja 2014

VERGI SADAMAS

7. august kell 21.00

ERVIN LILLEPEA & ans. NONSTOP

2=3

KOHCI KÄSITÖÖ ÕLLED

Pilet 5.00€

VERGI SADAM
www.vergiport.eu